
Terezín: problémový mrtvý unikát

Terezín: problémový mrtvý unikát

Obří mezinárodní univerzita v Terezíně sice nebude, městu ale svítla nová naděje. Vzdělávací centra budou menší a má jich být více, sídlit zde bude i archiv a další instituce. Lidé jsou ale zklamaní, chtějí živé město, obchody, byty a zábavu. Terezín - U Muzea ghetta stojí dva mikrobuses. Před malou chvílí z nich vyskákali turisté, aby si muzeum prohlédli. Pak ještě pravděpodobně pojedou do Malé pevnosti a pryč z Terezína. Je úterý, krátce před jedenáctou hodinou a ve městě panuje klid. Sem tam projde maminka s dítětem. Centrum Terezína žije svým všedním životem, který občas naruší právě onen mikrobuses s turisty. Jinak je tu až neskutečný klid.

Utíkají i turisté

„To je pro zdejší turistický ruch typické. Návštěvníci se nezdrží déle, než je nutné. Prohlédnou si památky a jedou jinam. Vidím to v obchodě. K nám do cukrárny chodí většinou na jednu rychlou kávu delegáti, ale turisté málokdy. Když se něco takového stane, jsou to cizinci, kteří sem vyrazí na vlastní pěst a ne se zájezdem,“ popisuje zdejší zvyklosti Věra Havlová, majitelka terezínské cukrárny.

Pozvednout život ve městě měl ambiciózní projekt, který počítal s tím, že by tu mimo jiné sídlila univerzita s mezinárodní prestiží. Přišli by studenti, profesori a hlavně podnikatelé s penězi. Terezín na tom všem měl jen vydělat. Teď je konec. V pondělí oznámil vicepremiér vlády Alexandr Vondra, že se projekt ruší. Stát na něj nemá peníze. Přitom projekt na jedno velké univerzitní město se chystal od roku 2002.

Starosta Jan Horníček však doufá v to, že jeden velký projekt nahradí mnoho menších. Pracoviště zde má mít například ústecká Univerzita Jana Evangelisty Purkyně. Studenti historie by zde trávili část praxe.

„V současnosti se do Terezína plánuje umístit částí Archivu bezpečnostních složek Ústavu pro studium totalitních režimů. Má tu být muzeum města Terezína a Centrum humanitních studií. To by mělo být orientováno jako výzkumné pracoviště na studium společenských otázek a historie holocaustu,“ vyjmenovává připravované projekty bývalý rektor Karlovy univerzity Ivan Wilhelm, který měl od vlády za úkol univerzitní město připravit.

Místní obyvatelé však řečem o oživení města příliš nevěří. Podle nich je Terezín mrtvé město, kde chybí kulturní a společenské využití. Problém však je v charakteru obce. Terezín je unikát, chráněná památka obehnaná hradbami a vodními příkopy. Urbanistický plán tu nevypadá jako v jakékoli jiné obci. Stát navíc bedlivě přes své památkáře všechny stavby hlídá. Kdysi patřily armádě, ta je převedla na město a problémy začaly. Radnice totiž na záchranu a oživení všech kdysi vojenských objektů nemá a ani nikdy mít nebude.

„Říkali jsme si, že s příchodem studentů tady bude živěji. Ocenili bychom více obchodů, není tu nic pro děti. To všechno by škola přinesla. Teď zase budeme muset čekat, až někdo přijde s něčím jiným,“ rozčiluje se starší paní, která s několika dalšími ženami posedává v parku. O několik minut později jí procházejí dvě pracovnice ústeckého Národního památkového ústavu. Jsou tu na kontrolním dnu. „Podobná pevnost typu Terezína jinde v Evropě neexistuje. Dodnes jsou třeba všichni obyvatelé napojeni na funkční kanalizaci z roku 1790. Všechno bylo tehdy vytvořeno jako ve vojenské pevnosti. Ne proto, aby někoho potěšila krásná architektura. A teď je strašně těžké mohutné domy a bývalé kasárny provozovat. V úvahu připadá právě muzeum nebo univerzitní projekty,“ říkají svorně.

Lidé by chtěli byty

To Věra Havlová by měla pro kasárna jiné využití. Dala by je k dispozici lidem. „Je to taky jeden ze způsobů, jak sem přitáhnout nové obyvatele. Radnice by mohla byty rozprodat výměnou za to, že si je zájemci sami opraví. A radnice za to třeba nebude chtít deset let nájem. Myslím si, že by na to slyšela spousta mladých lidí,“ míní.

Najdou se však tací, kteří říkají, že Terezín měl svou šanci chytnout za pačesy daleko dříve. Patří mezi ně i Pavol Káňa. Říká, že terezínská radnice měla chtít dostat studenty do města mnohem dříve, v době, kdy školy měly potíže s ubytovacími kapacitami. Ten problém dnes už téměř nikdo neřeší.

Vedení Terezína ale i po pondělním krachu projektu univerzitního města věří v lepší budoucnost. Co jiného také zbývá.